

लोक सेवा आयोग
अप्राविधिक तर्फका न्याय, परराष्ट्र, प्रशासन, लेखापरीक्षण र संसद सेवा, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, नायव सुब्बा वा सो सरह
पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र (Paper III) : सेवा समूह सम्बन्धी
(नेपाल न्याय सेवा, न्याय, कानून र सरकारी वकील समूहको लागि)

खण्ड (A) : 30 अङ्क Section (A) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क १ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

१. कानून सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.१ नेपालको न्यायिक विकासको सामान्य जानकारी
  - १.२ सारवान कानून र कार्यविधि कानूनको परिचय र भिन्नता
  - १.३ न्यायिक, अर्धन्यायिक र प्रशासकीय निकायको परिचय र भिन्नता
  - १.४ ऐन, नियम, विनियम र गठन आदेशको परिचय
  - १.५ कानून तर्जुमामा सम्बन्धी सामान्य जानकारी (ढाँचा र संरचना)
  - १.६ कानूनी रायको परिचय, कानूनी राय लिँदा दिँदा विचार गर्नु पर्ने कुराहरु
  - १.७ रिटको परिचय र प्रकारहरु
  - १.८ लिखित जवाफ तयार गर्दा विचार गर्नु पर्ने कुराहरु
  - १.९ राजपत्रको परिचय
  - १.१० नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावली

खण्ड (B) : 40 अङ्क Section (B) : 40 Marks	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३० अङ्क १ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

२. न्याय प्रशासन सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.१ अदालतका तह र संरचना
  - २.२ संवैधानिक इजलासको परिचय र अधिकारक्षेत्र
  - २.३ अदालतको क्षेत्राधिकार (जिल्ला अदालत, उच्च अदालत र सर्वोच्च अदालत)
  - २.४ फिरादपत्र, प्रतिउत्तरपत्र र बयानमा खुलाउनु पर्ने कुराहरु
  - २.५ हदम्याद, म्याद र तारिखको परिचय
  - २.६ लिखतमा पुर्याउनु पर्ने रीत, दर्ता र दरपीठ
  - २.७ वारिसनामा र सकारनामाको परिचय
  - २.८ प्रमाणको परिचय (मौखिक प्रमाण, लिखत प्रमाण र दशी प्रमाण)
  - २.९ साक्षीको वकपत्र (सोधपुछ, जिरह र पुनः सोधपुछ)
  - २.१० फैसलाको परिचय, ढाँचा र फैसलामा उल्लेख गर्नु पर्ने कुराहरु
  - २.११ थुनुवा पूर्जा र कैदी पूर्जा
  - २.१२ पुनरावेदन र दोहोर्याई पाउने निवेदन सम्बन्धी व्यवस्था
  - २.१३ अदालतका फाँटवाला एवम् इजलास सहायकको काम, कर्तव्य र अधिकार
  - २.१४ इजलासको मर्यादा र अनुशासन
  - २.१५ मुद्दा व्यवस्थापन (फरक मुद्दाको फरक व्यवस्थापन पद्धति)
  - २.१६ प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्तको परिचय
  - २.१७ स्वच्छ सुनुवाइको सिद्धान्तको परिचय
  - २.१८ अदालतमा सूचना प्रविधिको प्रयोग

लोक सेवा आयोग
अप्राविधिक तर्फका न्याय, परराष्ट्र, प्रशासन, लेखापरीक्षण र संसद सेवा, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, नायव सुब्बा वा सो सरह
पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (C) : 30 अङ्क Section (C) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क १ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

३. अपराध अनुसन्धान र अभियोजन एवम् सरकारी वकील सम्बन्धी
- ३.१ महान्यायाधिवक्तासम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था (नियुक्ति, योग्यता, काम, कर्तव्य र अधिकार)
  - ३.२ मुख्य न्यायाधिवक्तासम्बन्धी व्यवस्था
  - ३.३ सरकारी वकील कार्यालयको परिचय
  - ३.४ विभिन्न तहका सरकारी वकीलको काम, कर्तव्य र अधिकार
  - ३.५ सरकार वादी फौजदारी मुद्दाको कारवाही प्रक्रिया (जाहेरी दर्खास्त, पक्राउ पूर्जा, म्याद थप, बरामदी मुचुल्का, बयान, अनुसन्धानकर्ताको राय, अभियोगपत्र, प्रारम्भिक सुनुवाइ, दावीमा छुट, थुनछेकको आदेश र सो उपरको निवदेन)
  - ३.६ रिटमा सरकारी पक्षको प्रतिनिधित्व र प्रतिरक्षा सम्बन्धी अबधारणा
  - ३.७ मुलुकी देवानी संहिता र देवानी कार्यविधि संहिताका प्रमुख विशेषताहरु
  - ३.८ मुलुकी अपराध संहिता, मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता र फौजदारी कसूर सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐनका प्रमुख विशेषताहरु
  - ३.९ अपराध पीडितको परिचय, बर्गीकरण र पीडितका अधिकारहरु
  - ३.१० कारागार तथा हिरासतमा रहेका कैदी बन्दीका अधिकारहरु

द्रष्टव्य : उल्लिखित विषयसँग सम्बन्धित संवैधानिक व्यवस्था र सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीका बारेमा सामान्य जानकारी राख्नु पर्नेछ ।

पाठ्यक्रम लागू मिति : - २०७६/०९/१७